

Test din risiko for diabetes- i apotek

Aslaug Johanne Risøy

Stipendiat ved Universitetet i Bergen

Diabetesforum 26.04.17

Mål for presentasjonen

- Diabetes
- Doktorgradsprosjektet
- Pilotprosjektet
- Hovedprosjektet
- Kahoot til slutt

Film fra kursdagen

500

375 000

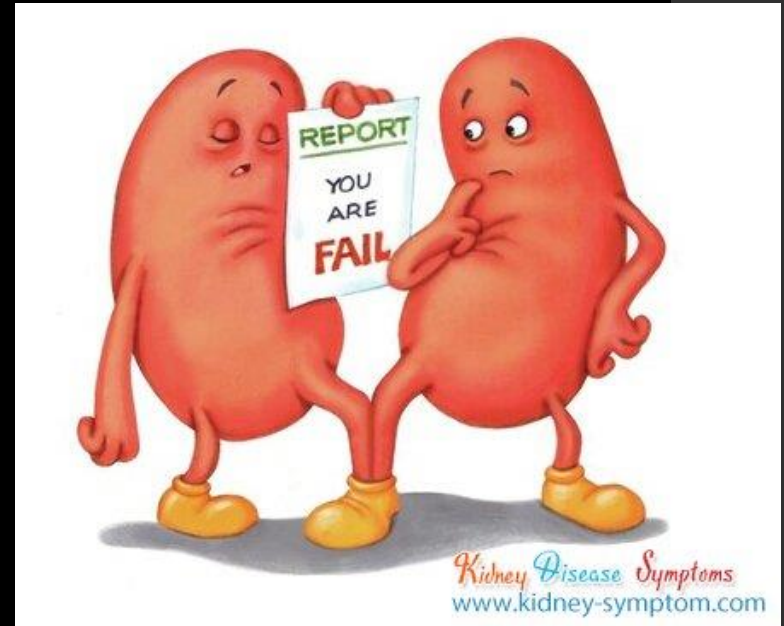
I NORGE HAR **DIABETES**

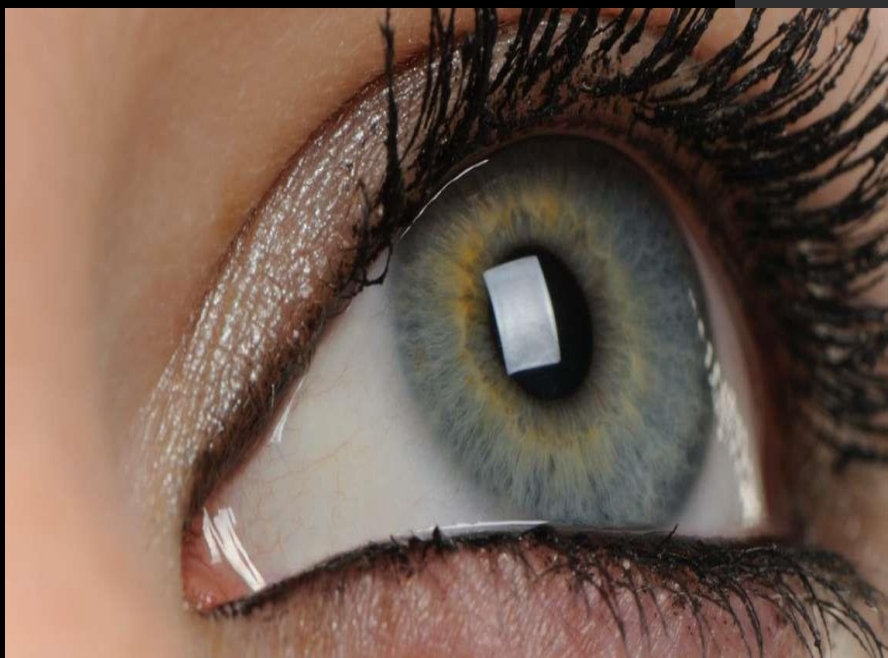
175 000

VET IKKE OM DET

80 %

175 000

Tidsplan

- Gjennomførbarhetsstudie, januar- juli 2016
 - 3 apotek
- Hovedstudie, september 2016-juni 2017
 - 19 apotek

Hvordan blir risikotestene utført i praksis?

Prosedyre1 Rekruttering

Kunde ber om risikotest.
Denne skal kun utføres av
prosjektfarmasøyt.

Prosjektfarmasøyt avklarer om kunde oppfyller inklusjonskriteriene.
Kunden leser informasjonsskrivet og signerer om han/hun fremdeles
ønsker å delta.

Kunde ønsker ikke å delta
og/eller oppfyller ikke
inklusjonskriteriene

Kunde oppfyller
inklusjonskriteriene
og samtykker til deltagelse

Kunde går ut av
prosjektet

Kunder kan delta i prosjektet hvis de:

- Ønsker å sjekke sin risiko for type 2 diabetes
- Kan lese og skrive enten norsk eller engelsk
- Er over 45 år

Kunder kan ikke delta i prosjektet hvis de:

- Er gravide
- Allerede har diagnostisert diabetes
- Har lav blodprosent, har nylig hatt store blødninger, har nylig hatt blodoverføring eller har blodsykdommer

Risikotesting

Kunde oppfyller
inklusionskriteriene
og samtykker til deltakelse

Vestlig bakgrunn

Ikke-vestlig bakgrunn

Deltaker svarer på
risikotest 2.1

Deltaker svarer på
risikotest 2.2

Risikotesten

ID-nummer: _____

1. Alder: _____ år

	Poeng	Dine poeng
Under 45 år	0	☐
45 - 54 år	2	☐
55 - 64 år	3	☐
Over 64 år	4	☐

2. KMI (kroppsmasseindeks = kg/m²) Din KMI regner du ut ved å dele vekten din på tallet du får når du ganger høyden din med seg selv. (NB! Bruk meterangivelse - eks. 1,65 m)

Vekt: _____	Under 25	0	☐
Høyde: _____	25 - 30	1	☐
	Over 30	3	☐

Eksempel: En person veier 70 kg og er 1,65 m høy.
Utregningsmetode: $1,65 \times 1,65 = 2,72$
 $70 \text{ kg} / 2,72 = \text{KMI } 25,7$ (KMI regnes ut av farmasøyt).

3. Midjemål (måles rett under ribbeina, vanligvis ved navlen)

Menn	Kvinner		
Under 94 cm	Under 80 cm	0	☐
94 - 102 cm	80 - 88 cm	3	☐
Over 102 cm	Over 88 cm	4	☐

4. Er du vanligvis minst 30 minutter fysisk aktiv daglig, i arbeid og/eller fritid?

Ja	0	☐
Nei	2	☐

5. Hvor ofte spiser du grønnsaker, frukt eller bær?

Hver dag	0	☐
Ikke hver dag	1	☐

6. Har du noen gang brukt medisiner mot høyt blodtrykk?

Nei	0	☐
Ja	2	☐

7. Har du noen gang fått påvist høyt blodsukker? (f.eks. ved helsekontroller eller ved graviditet)

Nei	0	☐
Ja	5	☐

8. Har, eller har noen i din familie hatt diabetes? (kun ett svar)

Nei	0	☐
Ja, besteforeldre, tante/onkel eller søskenbarn (men ikke foreldre, søsken eller egne barn)	3	☐
Ja, biologiske foreldre, søsken eller barn	5	☐

Total poengsum som viser din statistiske risiko for å utvikle Diabetes type 2 i løpet av 10 år:

Poengsum	Statistisk risiko
Under 7 →	Lav: 1 av 100 utvikler sykdommen
7 - 11 →	Noe forhøyet: 1 av 25 utvikler sykdommen
12 - 14 →	Middels: 1 av 6 utvikler sykdommen
15 - 20 →	Stor: 1 av 3 utvikler sykdommen
Over 20 →	Svært stor: 1 av 2 utvikler sykdommen

Testen kan du også ta på
www.diabetesrisiko.no

Har du spørsmål om diabetes?
Ring Diabeteslinjen: **815 21 948**

Mandag - fredag
kl. 09.00 - 15.00.
Flere tips om hvordan du kan forbedre dine levevaner,
www.diabetes.no eller
apotek1.no/diabetes

HbA1c-måling

1. Deltaker svarer på risikotesten
2. Deltaker svarer på spørreskjema

Score \geq 15,16

Score $<$ 15,16

Prosjektfarmasøyt måler
HbA1c

Deltaker får utdelt testresultat og
livsstilsråd

Prosjektfarmasøyt måler
HbA1c

$\text{HbA1c} \geq 6,5 \%$

Deltaker blir oppfordra til å ta kontakt med lege for diagnose og videre oppfølging.
Han/hun får utdelt testresultat, livsstilsråd og resultat HbA1c

$\text{HbA1c} < 6,5 \%$

Deltaker får utdelt testresultat, livsstilsråd og resultat HbA1c

HbA1c-måling

Du har i dag fått målt din HbA1c (langtidsblodsukker) på Apotek 1 Liertoppen fordi totalsummen fra din diabetesrisikotest (www.diabetesrisiko.no) viste høy til meget høy risiko for å utvikle diabetes.

Resultatet ble: HbA1c _____ %

Ved resultat 6,5 % eller høyere ber vi om at du oppsøker legen din for diagnose og oppfølging.

Om testen

HbA1c er målt på DCA Vantage Analyser fra Siemens. Apoteket som har utført målingen er medlem av Norsk kvalitetsforbedring av laboratorievirksomhet utenfor sykehus (Noklus), og deltar i deres program for ekstern kvalitetssikring.

Kontaktopplysninger til Apotek 1 Liertoppen:

Drammensveien 201,

3420 LIERSKOGEN

Tlf: 32 24 10 60

Oppfølging av deltakerne etter to måneder

- Ta frem vedlegg 1.3. Koblingsnøkkel
- Deltakere som kun utførte risikotest **eller** fikk målt HbA1c under 6,5%:
 - Send ut spørreskjema, vedlegg 4.1 (kun risikotest) eller spørreskjema, vedlegg 4.2 (HbA1c under 6,5%):

Vedlegg 1.3. Koblingsnøkkel
Apotek 1 Liertoppen, Lier

ID-nummer	Navn	Telefonnummer /Adresse /E-post	Dato Risikotest	Dato Oppfølging (2 mnd etter Risikotest)	Vedlegg
P1001	Ola Olsen	98 76 54 43/ ola@olsen.no	15.02.16	15.04.16	4.1
P1002	Fatima Abdulla	98 88 77 65/ <u>fatima@abdulla</u>	16.02.16	16.04.16	4.3
P1003	Lise Hansen	98 76 87 76/ Frydenbølien 8, 5056 Bergen	20.02.16	20.04.16	

Deltakere

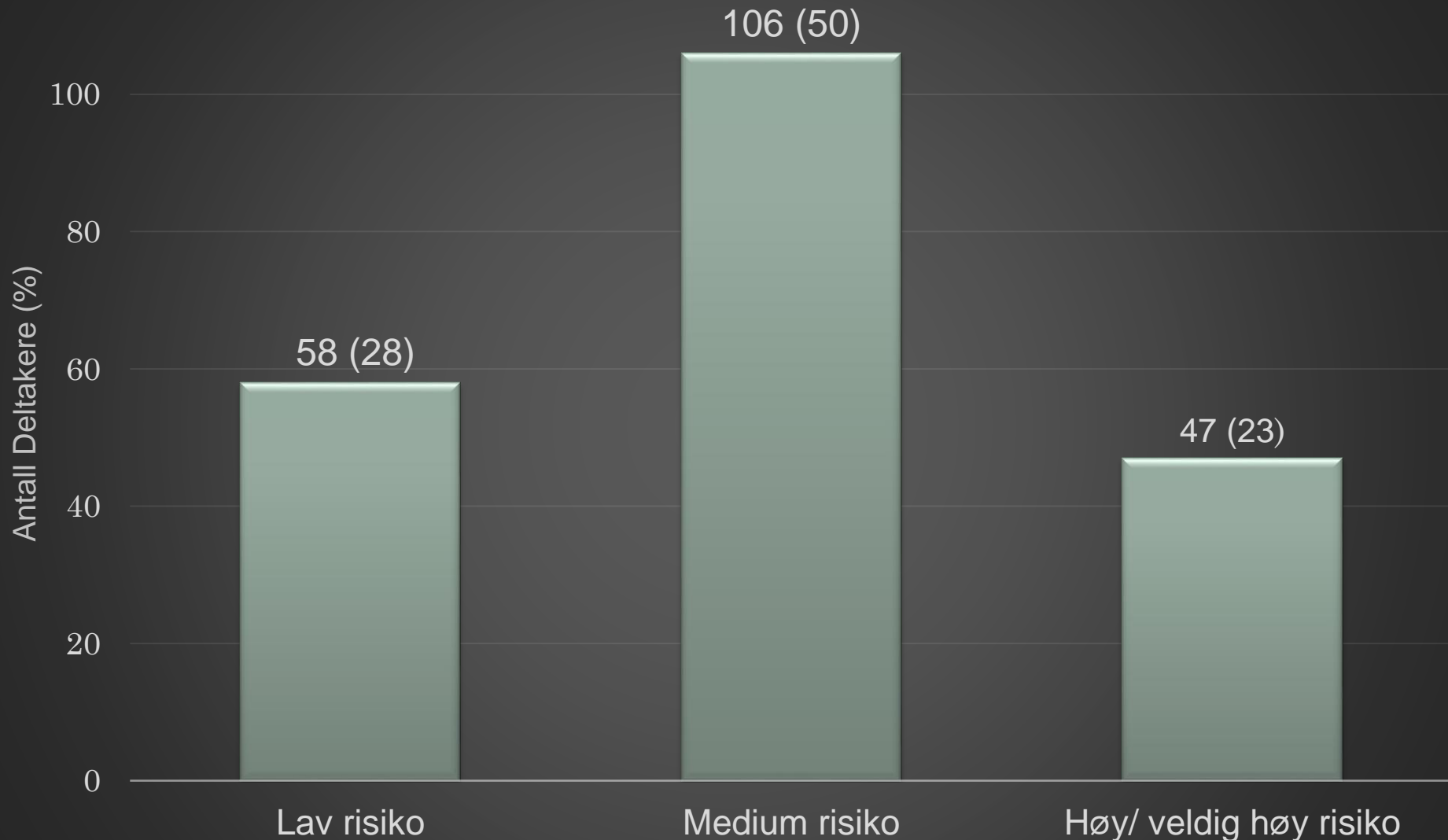
- Inkluderte 219
- En ble ekskludert fordi han allerede hadde diabetes
- Sju ble ekskludert fordi apoteket manglet risikoverdien
- = 211 ble inkludert i det endelige materialet

Generell karakteristikk av deltakerne

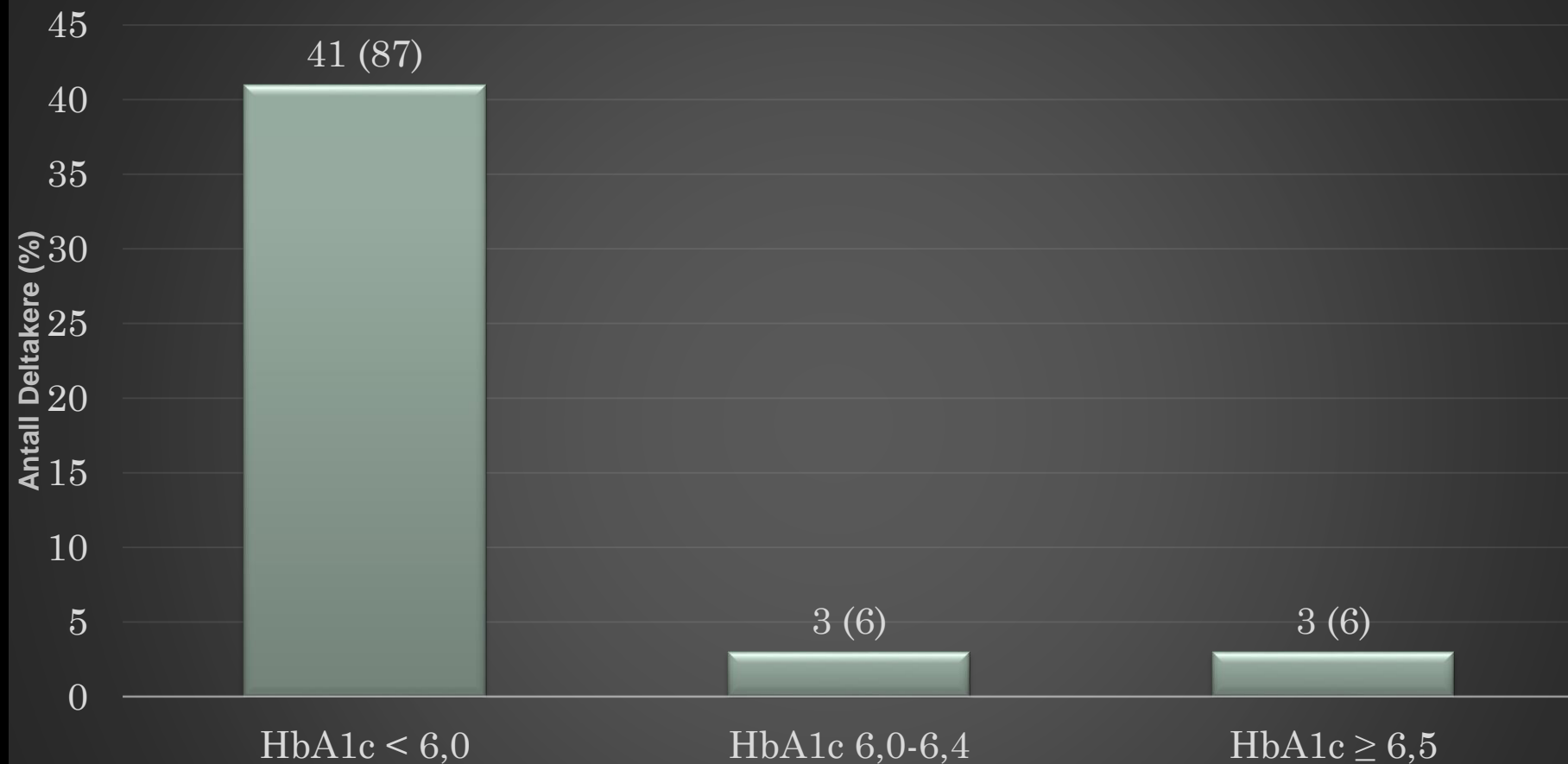
	Etnisitet, n (%)		Totalt, n (%)
	Vestlig (n=187)	Ikke-vestlig (n=24)	
Kjønn			
Kvinne	117 (63)	10 (39)	128 (60)
Mann	70 (37)	14 (61)	84 (40)
Aldersgruppe (år)			
<45	80 (43)		
45-54	36 (19)		
55-64	28 (15)		
>70	43 (24)		
	<49	17 (71)	
	50-59	6 (25)	
	60-69	1 (4)	
	>70	0 (0)	

Fordeling av risiko for å utvikle diabetes i løpet av de neste 10 år (N= 211)

HbA1c (N=47)

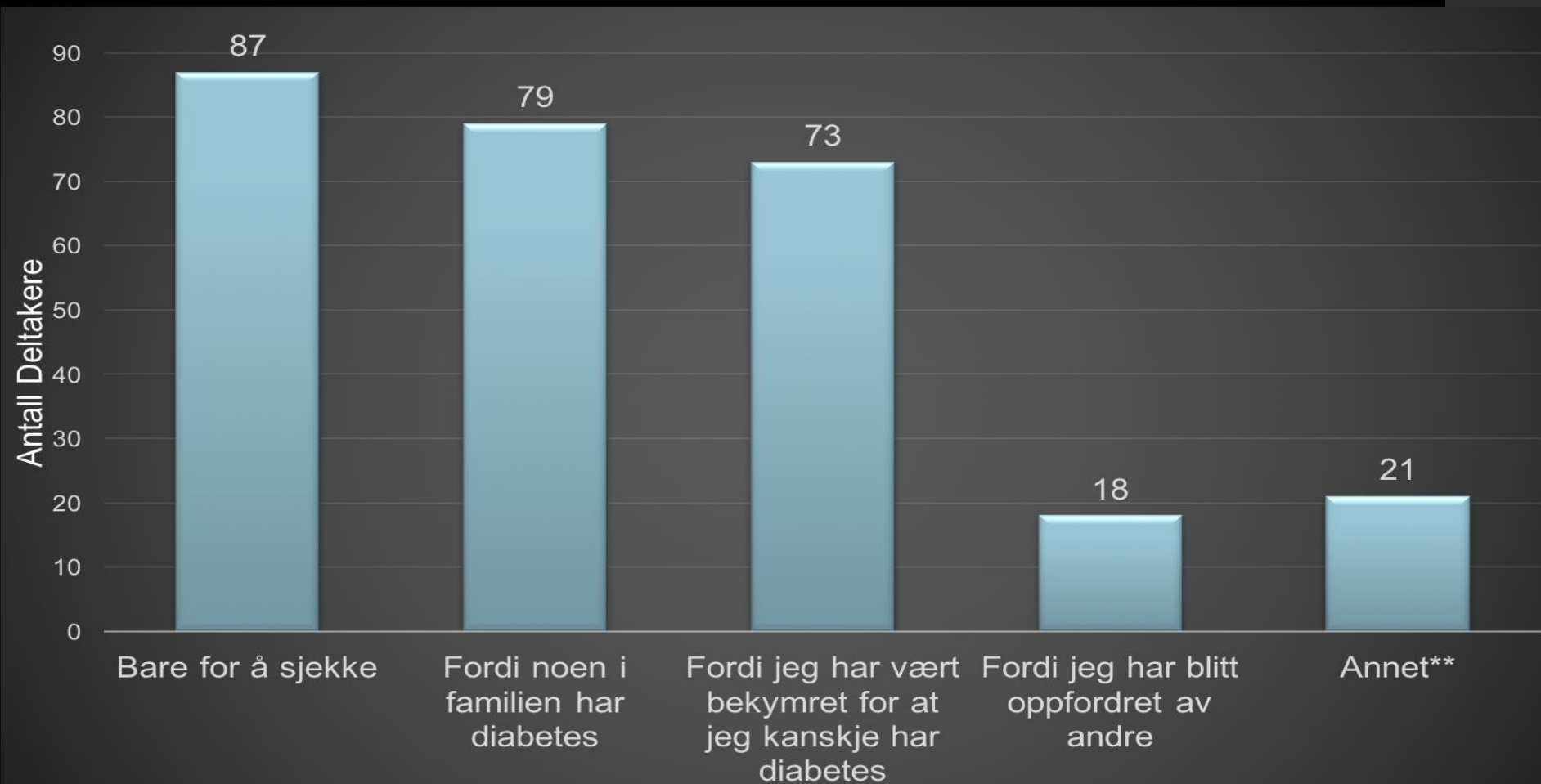
• Variasjon HbA1c: 4,2-10,5 %

To personer fikk bekreftet diabetes hos legen

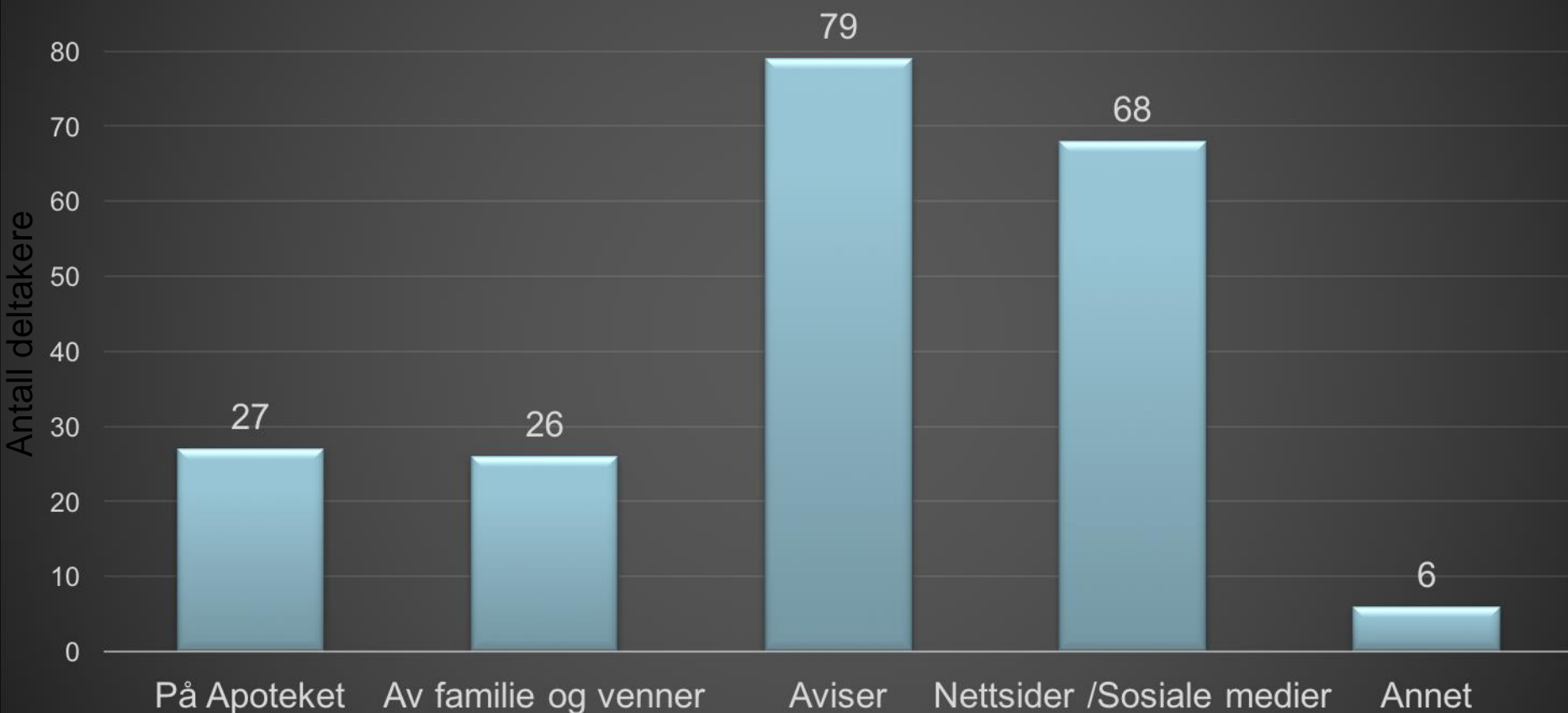
Hvorfor testet deltakerne seg? (N=190)

*De kunne svare mer enn et alternativ, derfor blir det mer enn 100 %

**Blant annet var der noen som hadde symptom og testet seg av den grunn

Hvor hadde deltakerne hørt om studien?* (N=190)

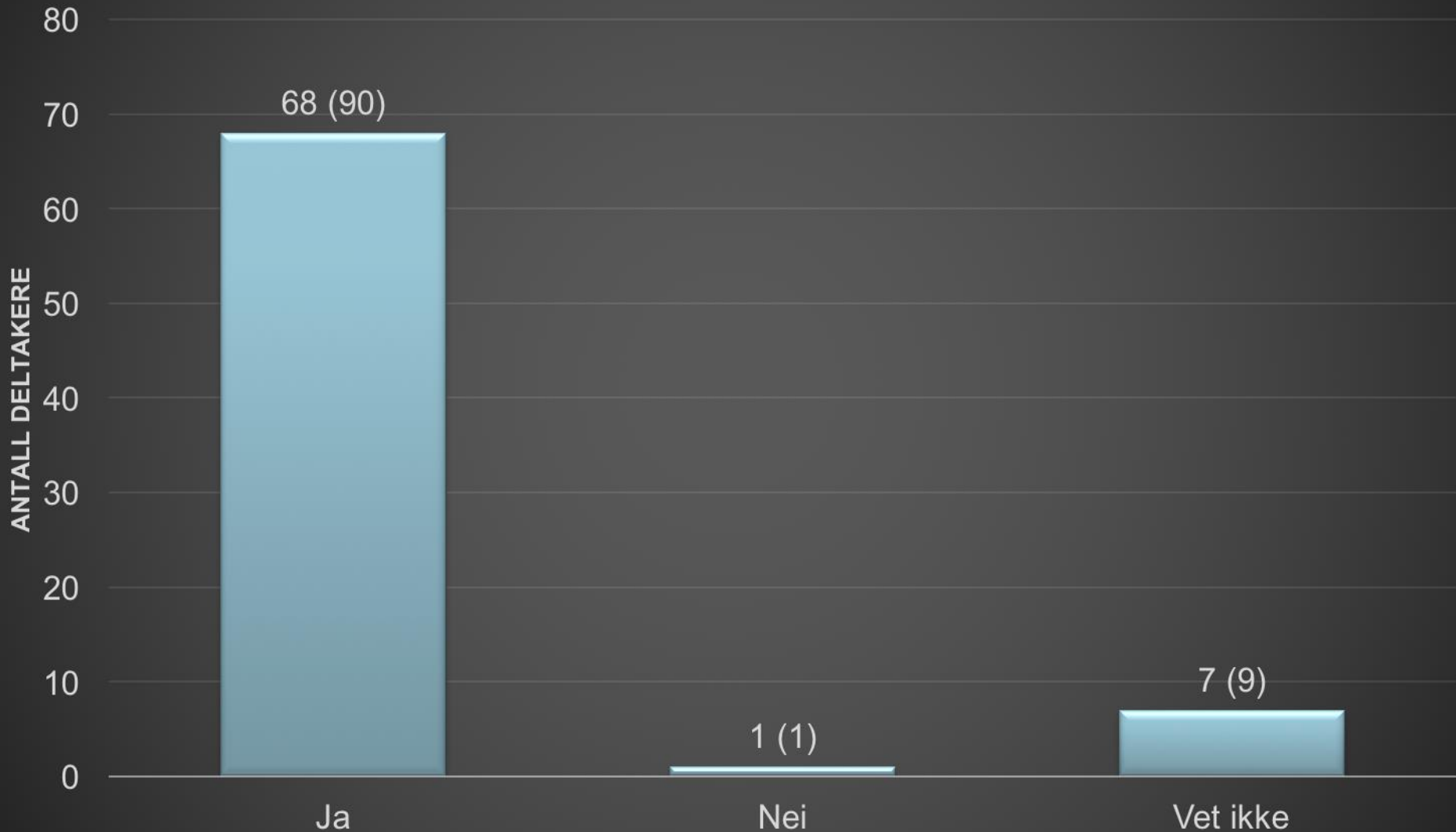

*Deltakerne kunne hake av for flere alternativ, derfor blir det mer enn 100 %

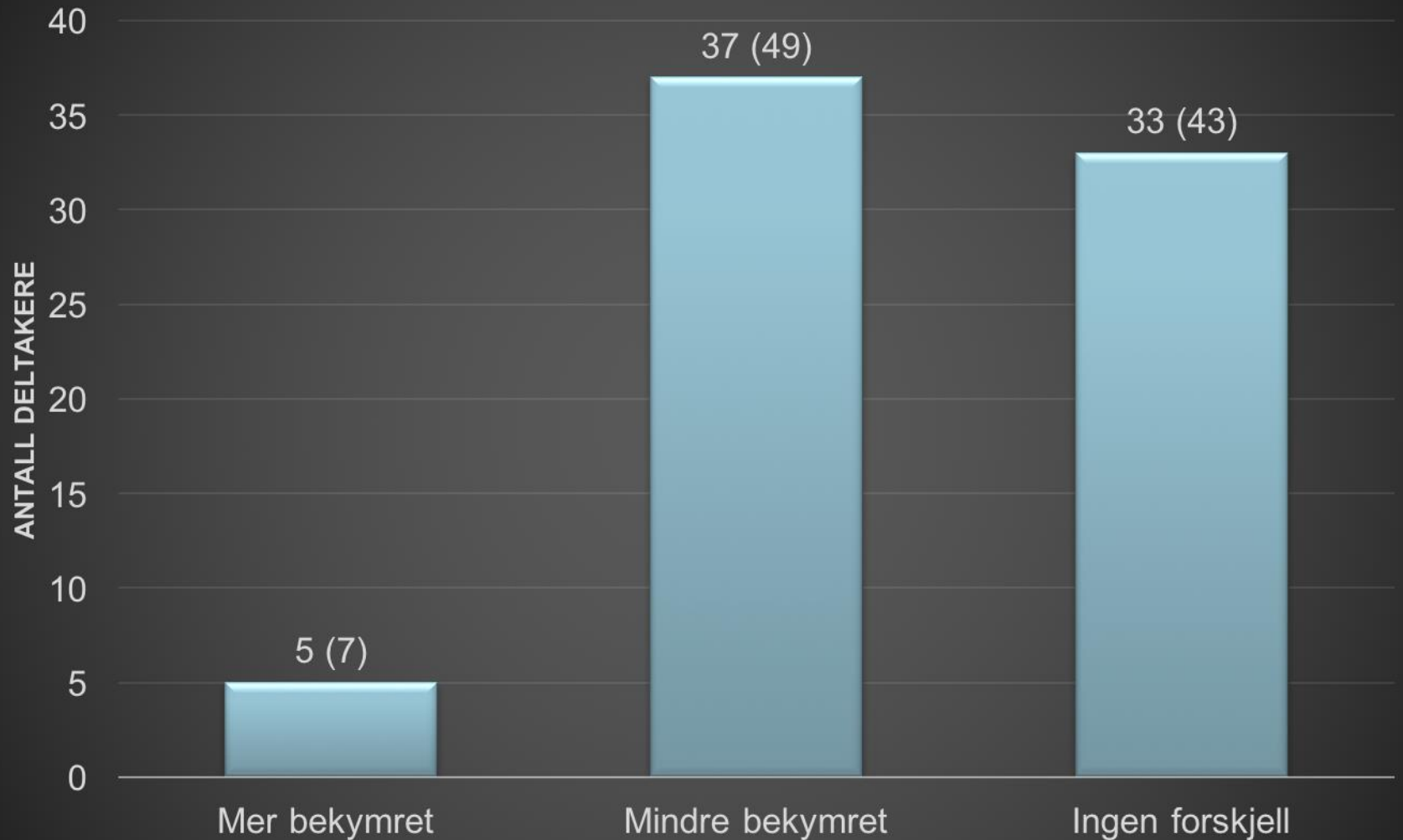
** På annet ble det svart radio og andre apotek

Oppfølging etter to måneder

Vil du anbefale andre å ta denne testen?

Er du mer eller mindre bekymret for å få diabetes etter å ha testet

Hva var bra med
diabetesrisikotesting på apotek?

”Lettvidt. Mer bry å bestille time
hos lege og der måtte gjøre rede
for hvorfor en ønsket å bli testet
selv om en ikke har merket
symptomene ennå”

Hva var bra med
diabetesrisikotesting på apotek?

”Terskelen for å teste seg for
diabetes blir lavere og en vil
kunne oppdaga og forebygge
diabetes tidligere”

Hva er ikke bra med diabetesrisikotesting på apotek?

- ”Det er ikke sikkert at testen er nøyaktig nok. Jeg synes også at pasienten må få oppfølging av fastlege og ta nødvendige blodprøver”

Hva er ikke bra med
diabetesrisikotesting på apotek?

”Så lenge personalet som utfører
testingen har god kunnskap om
diabetes og kan svare på
eventuelle spørsmål ser jeg ingen
ulempes med dette”

HbA1c-Apotek

- Hjorten Stavanger
- Lofotsenteret
- Tordenskjold (Bodø)
- Bysenteret (Harstad)
- Metro (Lørenskog)
- Nordstjernen Sandefjord
- Årnes
- Svanen Bergen
- Gunerius Oslo
- Liertoppen
- Lerka, Jærhagen

Apotek i kontrollgruppen

- Nordlandet Kristiansund
- Helsehuset Fredrikstad
- Andselv
- City Nord (Bodø)
- Kongssenteret (Kongsvinger)
- Åsane (Bergen)
- Horisont (Bergen)
- Sandvika Storsenter

Spørsmål?

Kahoot

*Institutt for global helse og samfunnsmedisin / Senter for farmasi /
Noklus*